

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ

БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ

ФИЛОЛОГИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра классической филологии

ПИПКО Евгений Александрович

**ГРЕКО-ЛАТИНСКИЙ КОРНЕСЛОВ В РУССКОЙ И АНГЛИЙСКОЙ
ЛИНГВИСТИЧЕСКОЙ ТЕРМИНОЛОГИИ: ТИПОЛОГИЯ АНТИЧНЫХ
КОНТИНУАНТОВ И НОВООБРАЗОВАНИЙ**

Аннотация к магистерской диссертации

специальность 1-21 80 11 «Теория языка»

Научный руководитель:

Н. Б. Мечковская

доктор филологических наук,
профессор

Минск, 2019

РЕФЕРАТ

Магистерская диссертация «Греко-латинский корнеслов в русской и английской лингвистической терминологии: типология античных континуантов и новообразований» состоит из введения, шести глав, заключения, библиографического списка; объём – 80 страниц.

Ключевые слова: ГРЕКО-ЛАТИНСКИЙ КОРНЕСЛОВ, КОНТИНУАНТ, ДЕРИВАТ, ЛИНГВИСТИЧЕСКАЯ ТЕРМИНОЛОГИЯ, ЗАИМСТВОВАНИЕ, ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗМЫ, МОРФЕМНАЯ И СЕМАНТИЧЕСКАЯ ДЕРИВАЦИЯ, МЕТАФОРА, МЕТОНИМИЯ, ТЕРМИНОЛОГИЗАЦИЯ, РАСШИРЕНИЕ ЗНАЧЕНИЯ, СУЖЕНИЕ ЗНАЧЕНИЯ

Объект исследования: греческие и латинские лексемы и терминоэлементы и их континуанты в русской и английской лингвистической терминологии на основе «Словаря славянской лингвистической терминологии» (в двух томах, Прага, 1977–1979) из двух глав «Общие понятия» и «Звуковая сторона языка».

Предмет исследования: структурно-семантические различия между греческими и латинскими лексемами и их континуантами в русской и английской лингвистической терминологии; языковые механизмы, объясняющие выявленные различия; различия между русскими и английскими континуантами, восходящими к одному греческому или латинскому прототипу.

Цель магистерской диссертации: выявить русские и английские лингвистические термины, восходящие к греко-латинскому корнеслову, определить их прототипы, терминоэлементы, дериваты и континуанты, охарактеризовать языковые различия.

Методы исследования: сопоставление семантики и структуры греческих и латинских прототипов и их континуантов в русской и английской лингвистической терминологии.

Основные результаты исследования: выявлено 80 пар русских и английских лингвистических терминов, восходящих к греческому и латинскому языкам, на материале двух разделов «Словаря славянской лингвистической терминологии» (364 русских континуантов, 511 – английских), составлена картотека русских и английских континуантов, в которой описаны различия между античным, русским и английским термином, определены языковые механизмы, обусловившие изменения в структуре семантики между античной, русской и английской лексемой.

Научная новизна: впервые охарактеризованы различия между русскими и английскими лингвистическими терминами-континуантами и их античными прототипами и первоисточниками.

Данная магистерская диссертация является самостоятельным научным исследованием.

РЭФЕРАТ

Магістарская дысертацыя «Грэка-лацінскі караняслоў у рускай і англійскай лінгвістычнай тэрміналогіі: тыпалогія антычных канцінуантаў і наватвораў» складаецца з уводзін, шасці раздзелаў, заключэння, спісу выкарыстаных крыніц; аб'ём – 80 старонак.

Ключавыя словы: ГРЭКА-ЛАЦІНСКІ КАРАНЯСЛОЎ, КАНЦІНУАНТ, ДЭРЫВАТ, ЛІНГВІСТЫЧНАЯ ТЭРМІНАЛОГІЯ, ЗАПАЗЫЧАННЕ, ІНТЭРНАЦЫЯНАЛІЗМЫ, МАРФЕМНАЯ І СЕМАНТЫЧНАЯ ДЭРЫВАЦЫЯ, МЕТАФАРА, МЕТАНІМІЯ, ТЭРМІНАЛАГІЗАЦЫЯ, ПАШЫРЭННЕ ЗНАЧЭННЯ, ЗВУЖЭННЕ ЗНАЧЭННЯ.

Аб'ект даследавання: грэчаскія і лацінскія лексемы і тэрмінаэлементы і іх канцінуанты ў рускай і англійскай лінгвістычнай тэрміналогіі на падставе «Слоўніка славянскай лінгвістычнай тэрміналогіі» (у двух тамах, Прага, 1977-1979) з двух раздзелаў «Агульныя паняцці» і «Гукавы бок мовы».

Прадмет даследавання: структурна-семантычныя адрозненні паміж грэчаскімі і лацінскімі лексэмамі і іх канцінуантамі ў рускай і англійскай лінгвістычнай тэрміналогіі; моўныя механізмы, якія тлумачаць выяўленыя адрозненні; адрозненні паміж рускімі і англійскімі канцінуантамі, што ўзыходзяць да аднаго грэчаскага або лацінскага прататыпу.

Мэта магістарскай дысертацыі: выявіць рускія і англійскія лінгвістычныя тэрміны, што ўзыходзяць да грэка-лацінскага караняслова, вызначыць іх прататыпы, тэрмінаэлементы, дэрываты і канцінуанты, ахарактарызаваць моўныя адрозненні.

Метады даследавання: супастаўленне семантыкі і структуры грэчаскіх і лацінскіх прататыпаў і іх канцінуантаў у рускай і англійскай лінгвістычнай тэрміналогіі.

Асноўныя вынікі даследавання: выяўлена 80 пар рускіх і англійскіх лінгвістычных тэрмінаў на матэрыяле двух раздзелаў «Слоўніка славянскай лінгвістычнай тэрміналогіі» (364 рускіх кантынуантаў, 511 – англійскіх), укладзена картатэка рускіх і англійскіх кантынуантаў, у якой апісаны адрозненні паміж антычным, рускім і англійскім тэрмінам, вызначаны моўныя механізмы, якія абумовілі змены ў структуры семантыкі паміж антычнай, рускай і англійскай лексэмамі.

Навуковая навізна: упершыню ахарактарызаваны адрозненні паміж рускімі і англійскімі лінгвістычнымі тэрмінамі-канцінуантамі і іх антычнымі прататыпамі і першакрыніцамі.

Дадзеная магістарская дысертацыя з'яўляецца самастойным навуковым даследаваннем.

RESUME

The Master's degree thesis «Greco-Latin roots in Russian and English linguistic terminology: the typology of ancient continuants and new lexemes» consists of an introduction, six chapters, a conclusion, a list of used references, the total volume – 80 pages.

Key words: GRECO-LATIN ROOTS, CONTINUANT, DERIVATIVE, LINGUISTIC TERMINOLOGY, BORROWING, INTERNATIONALISM, MORPHEMIC AND SEMANTIC DERIVATION, METAPHOR, METONYMY, TERMINOLOGIZATION, EXTENSION OF MEANING, NARROWING OF MEANING.

Object of the research: Greek and Latin lexemes, terms elements and their continuants in Russian and English linguistic terminology, based on «Dictionary of Slavonic linguistic terminology» (in two volumes, Praha, 1977–1979), which were selected from two chapters «Universal notions» and «The phonic aspect of the language».

Subject of the research: structural and semantic differences between Greek and Latin lexemes and their continuants in the Russian and English linguistic terminology; language mechanisms, which explain the identified differences; distinctions between Russian and English continuants, going back to the Greek or Latin prototype.

Research objective: to identify the Russian and English linguistic terms, going back to Greek and Latin roots, determine their prototypes, terms elements, derivatives and continuants, describe linguistic differences.

Research technique: semantic and structural comparison of Greek and Latin prototypes and their continuants in Russian and English linguistic terminology.

The results of the study: 80 pairs of Russian and English linguistic terms, going back to Greek and Latin, were found, based on «Dictionary of Slavonic linguistic terminology» from two chapters (364 Russian continuants, 511 English continuants), the card-index of Russian and English continuants was made, where the differences between ancient and current terminology were described, language mechanisms, which brought changes in the structure of semantics between ancient and modern word, were identified,

Scientific novelty and value of the obtained results: for the first time ever the differences between Russian and English linguistic terms-continuant and their ancient prototypes and primary sources are described.

The Master's degree thesis is an independent scientific research.